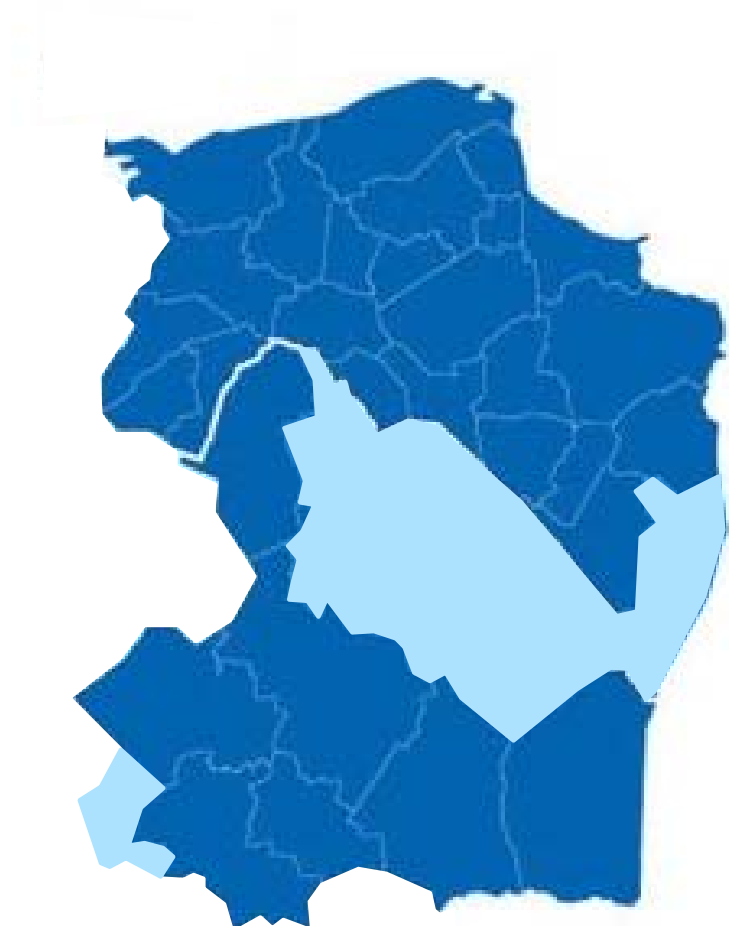

Voor- en nadelen van dieper ontharden

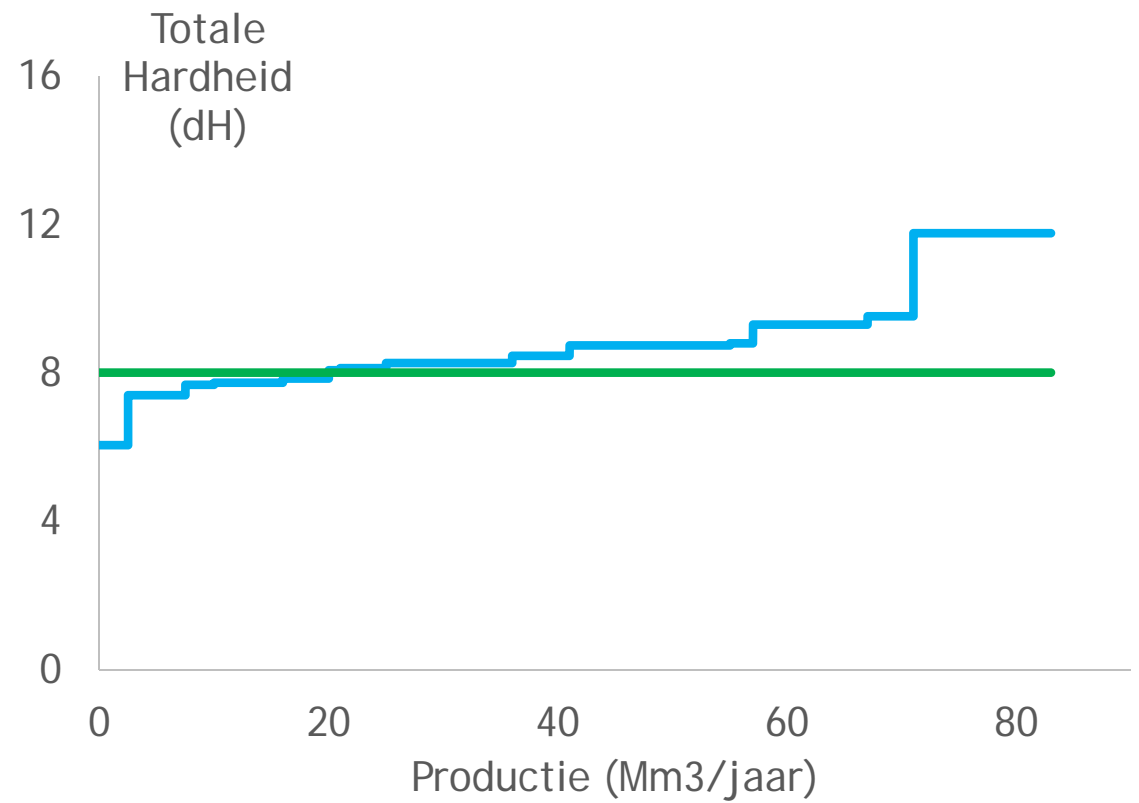
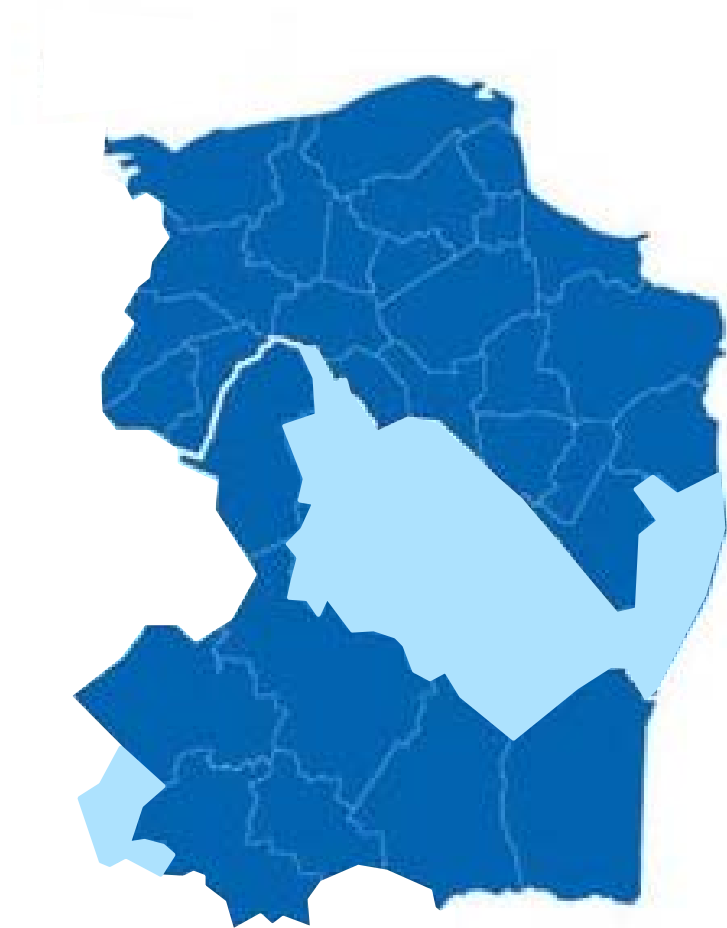
Henk Brink

NV Waterleidingmaatschappij Drenthe

Hardheid in Groningen en Drenthe

Hardheid in Groningen en Drenthe

Effect hardheidsverlaging in Groningen en Drenthe negatief

	PWN-HHNK -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter	WMD/WBG- WF/HA/NZ -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter
Aansluitingen	466.000	474.014
Consumenten	1.025.000	1.042.831
Reductie THH	0,1 mmol/l	0,34 mmol/l gem.
Gedragsverandering consument	25%	25%
% Marktaandeel waspoeders	50%	50%
% Marktaandeel vloeibaar	40%	40%
% Marktaandeel tablets	10%	10%
Investering drinkwaterbedrijf	€ 0	€ 24.736.000,-
Extra exploitatie drinkwaterbedrijf	€ 160.000,-/jaar	€ 3.184.000,-/jaar
Besparing consument	€ 1.075.000,-/jaar	€ 1.095.000,-/jaar
Besparing waterschap	€ 44.000,-/jaar	€ 44.000,-
Besparing - Kosten	+€ 959.000,-/jaar	-€ 2.045.000,-/jaar

- Waterleidingmaatschappij Drenthe
- Waterbedrijf Groningen
- Waterschap Hunze en Aa's
- Waterschap Noorderzijlvest
- Wetterskip Fryslan
- Waterlaboratorium Noord

Forse investering nodig

	PWN-HHNK -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter	WMD/WBG- WF/HA/NZ -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter
Aansluitingen	466.000	474.014
Consumenten	1.025.000	1.042.831
Reductie THH	0,1 mmol/l	0,34 mmol/l gem.
Gedragsverandering consument	25%	25%
% Marktaandeel waspoeders	50%	50%
% Marktaandeel vloeibaar	40%	40%
% Marktaandeel tablets	10%	10%
Investering drinkwaterbedrijf	€ 0	€ 24.736.000,-
Extra exploitatie drinkwaterbedrijf	€ 160.000,-/jaar	€ 3.184.000,-/jaar
Besparing consument	€ 1.075.000,-/jaar	€ 1.095.000,-/jaar
Besparing waterschap	€ 44.000,-/jaar	€ 44.000,-
Besparing - Kosten	+€ 959.000,-/jaar	-€ 2.045.000,-/jaar

Daardoor kosten hoger dan opbrengsten

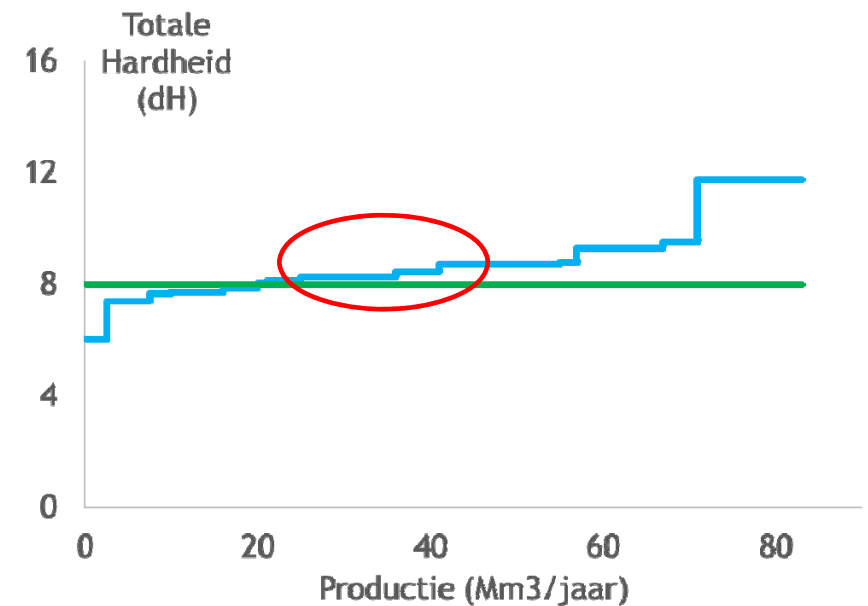
	PWN-HHNK -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter	WMD/WBG- WF/HA/NZ -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter
Aansluitingen	466.000	474.014
Consumenten	1.025.000	1.042.831
Reductie THH	0,1 mmol/l	0,34 mmol/l gem.
Gedragsverandering consument	25%	25%
% Marktaandeel waspoeders	50%	50%
% Marktaandeel vloeibaar	40%	40%
% Marktaandeel tablets	10%	10%
Investering drinkwaterbedrijf	€ 0	€ 24.736.000,-
Extra exploitatie drinkwaterbedrijf	€ 160.000,-/jaar	€ 3.184.000,-/jaar
Besparing consument	€ 1.075.000,-/jaar	€ 1.095.000,-/jaar
Besparing waterschap	€ 44.000,-/jaar	€ 44.000,-
Besparing - Kosten	+€ 959.000,-/jaar	-€ 2.045.000,-/jaar

Versterkt effect als communicatie niet effectief is

	PWN-HHNK -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter	WMD/WBG- WF/HA/NZ -23% waspoeder -10% vloeibaar -33% wasverzachter	WMD/WBG- WF/HA/NZ -8,5% waspoeder -0% vloeibaar -8,5% wasverzachter
Aansluitingen	466.000	474.014	474.014
Consumenten	1.025.000	1.042.831	1.042.831
Reductie THH	0,1 mmol/l	0,34 mmol/l gem.	0,34 mmol/l gem.
Gedragsverandering consument	25%	25%	25%
% Marktaandeel waspoeders	50%	50%	50%
% Marktaandeel vloeibaar	40%	40%	40%
% Marktaandeel tablets	10%	10%	10%
Investering drinkwaterbedrijf	€ 0	€ 24.736.000,-	€ 24.736.000,-
Extra exploitatie drinkwaterbedrijf	€ 160.000,-/jaar	€ 3.184.000,-/jaar	€ 3.184.000,-/jaar
Besparing consument	€ 1.075.000,-/jaar	€ 1.095.000,-/jaar	€ 295.000,-/jaar
Besparing waterschap	€ 44.000,-/jaar	€ 44.000,-	€ 10.000,-/jaar
Besparing - Kosten	+€ 959.000,-/jaar	-€ 2.045.000,-/jaar	-€ 2.879.000,-/jaar

Verlaging hardheid naar 1,4 mmol/l

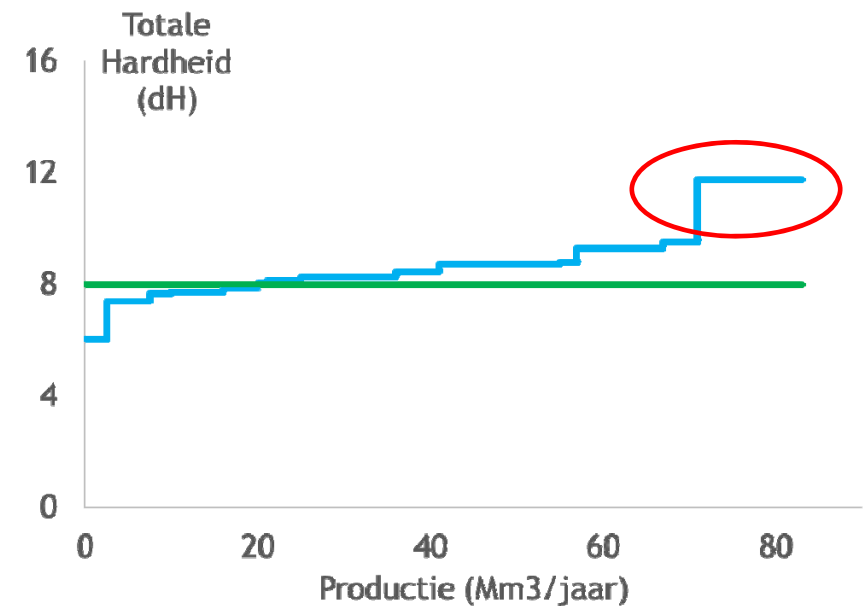
- Eenvoudig waar al wordt onthard
  - Nietap
  - Assen
  - Hoogeveen
  - Zuidwolde

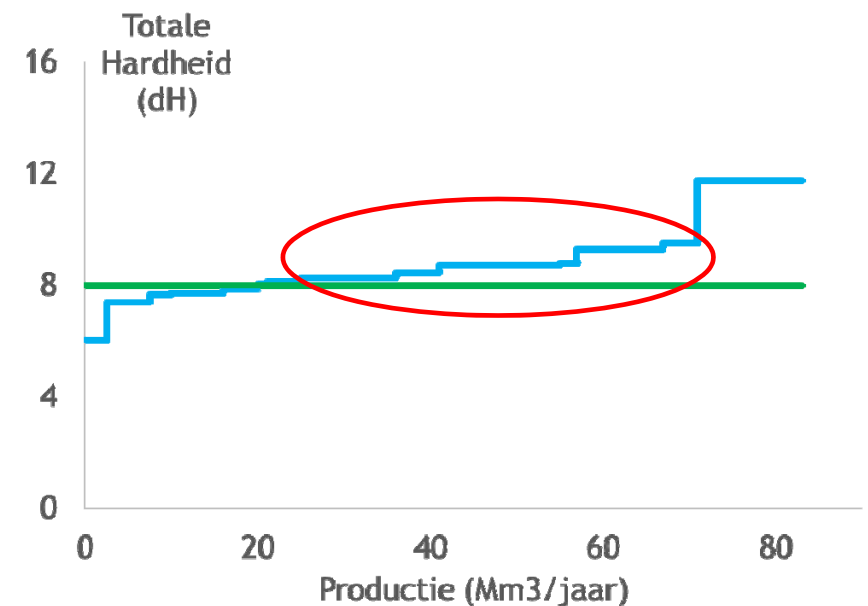
Verlaging hardheid naar 1,4 mmol/l

- Prijsverhogend waar water gemiddeld hard is (> 2 mmol/l)
- Wellicht merkbare verbetering waterkwaliteit mogelijk
- Afweging nut/noodzaak en maatschappelijke kosten/baten

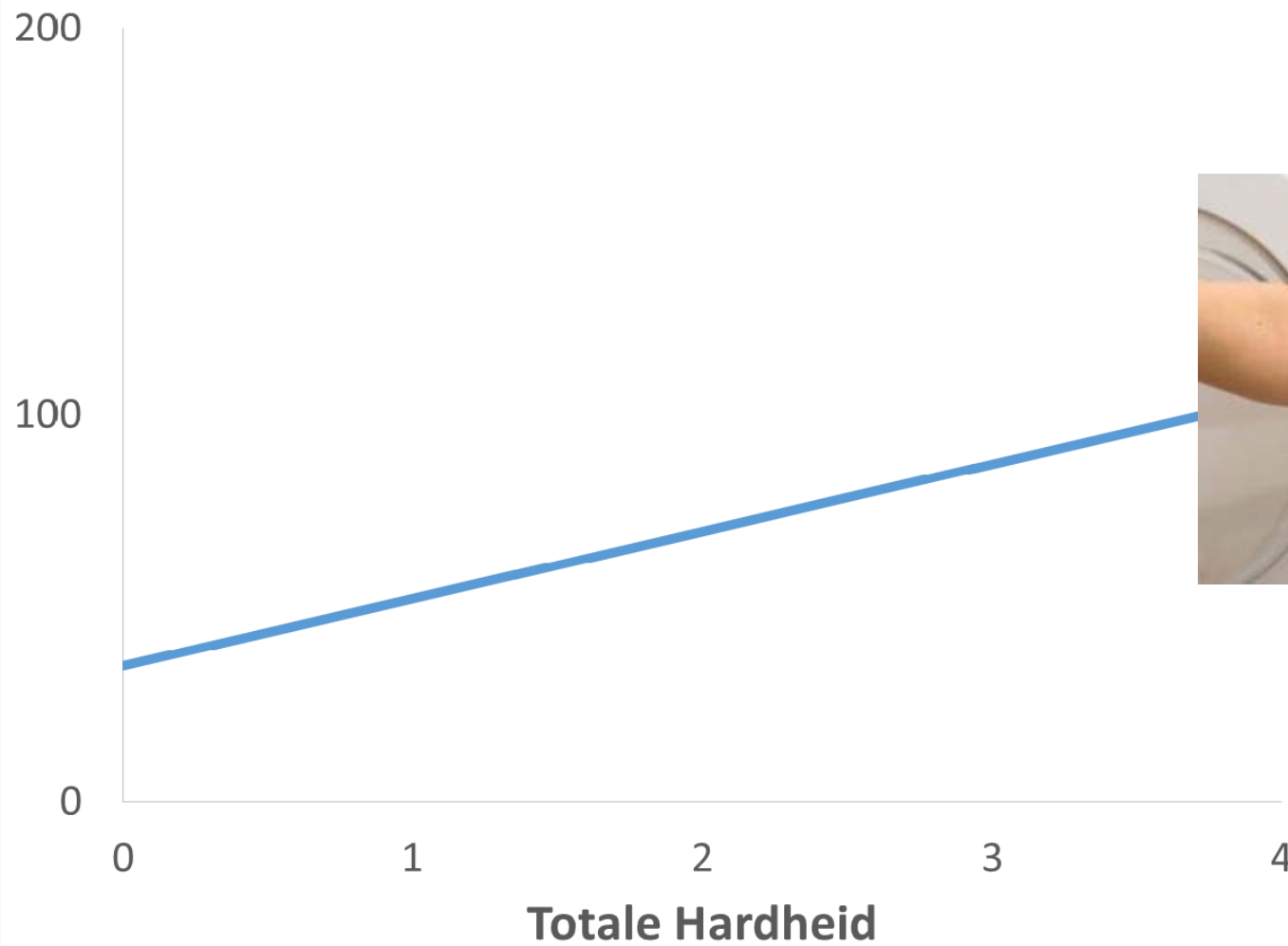

Verlaging hardheid naar 1,4 mmol/l

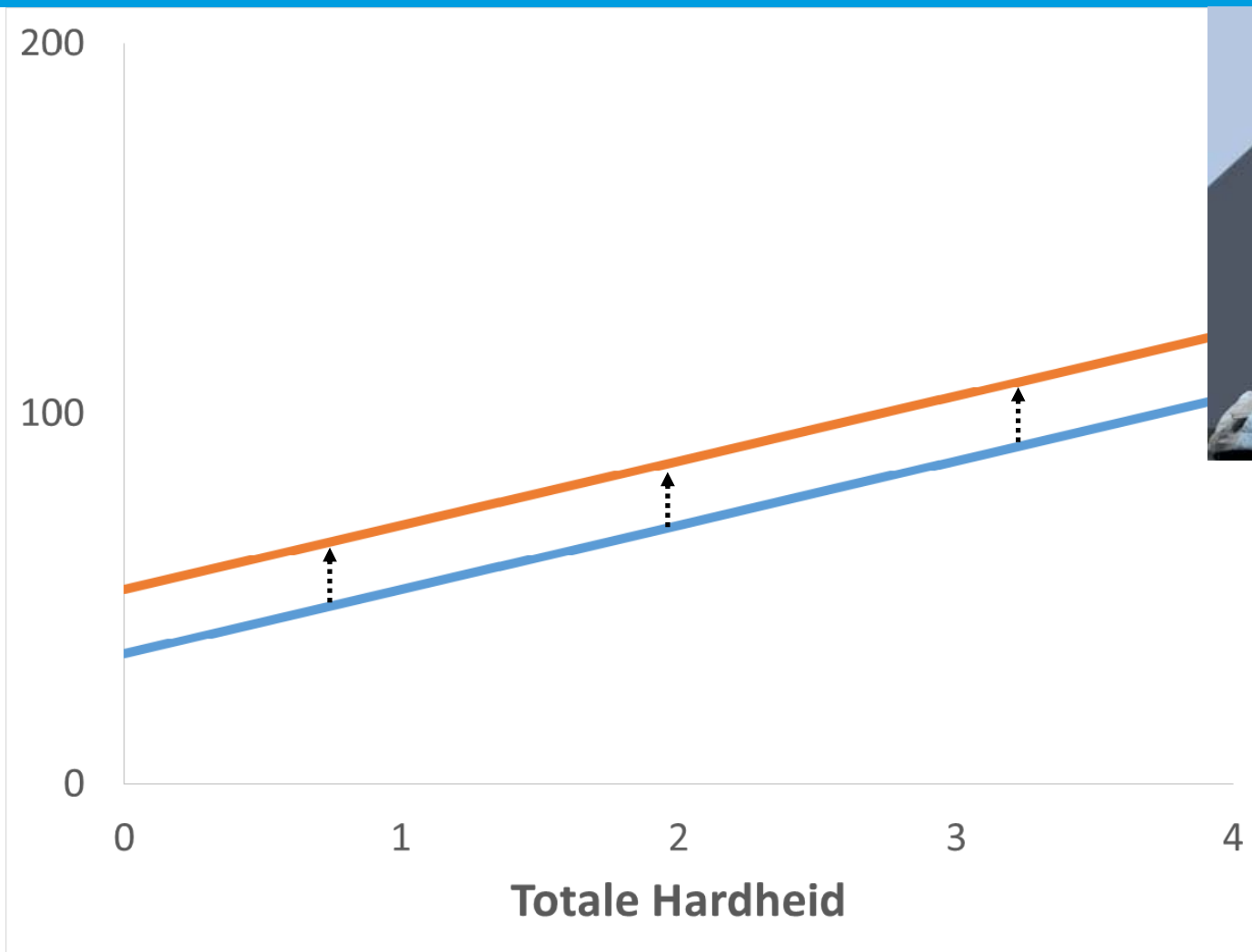
- Onzinnig waar water van nature 'zacht' is zonder ontharding (1,5 - 1,7 mmol/l)
  - Aanzienlijke kosten
  - Geen invloed op kalkafzetting
    - Onderhoud toestellen
    - Aanslag sanitair, kalkvlekken
  - Geen invloed op optimale samenstelling aantasting leidingmateriaal
  - Geen andere beleving door klant, geen ander gedrag wasmiddel dosering, tenzij effectieve communicatie mogelijk is

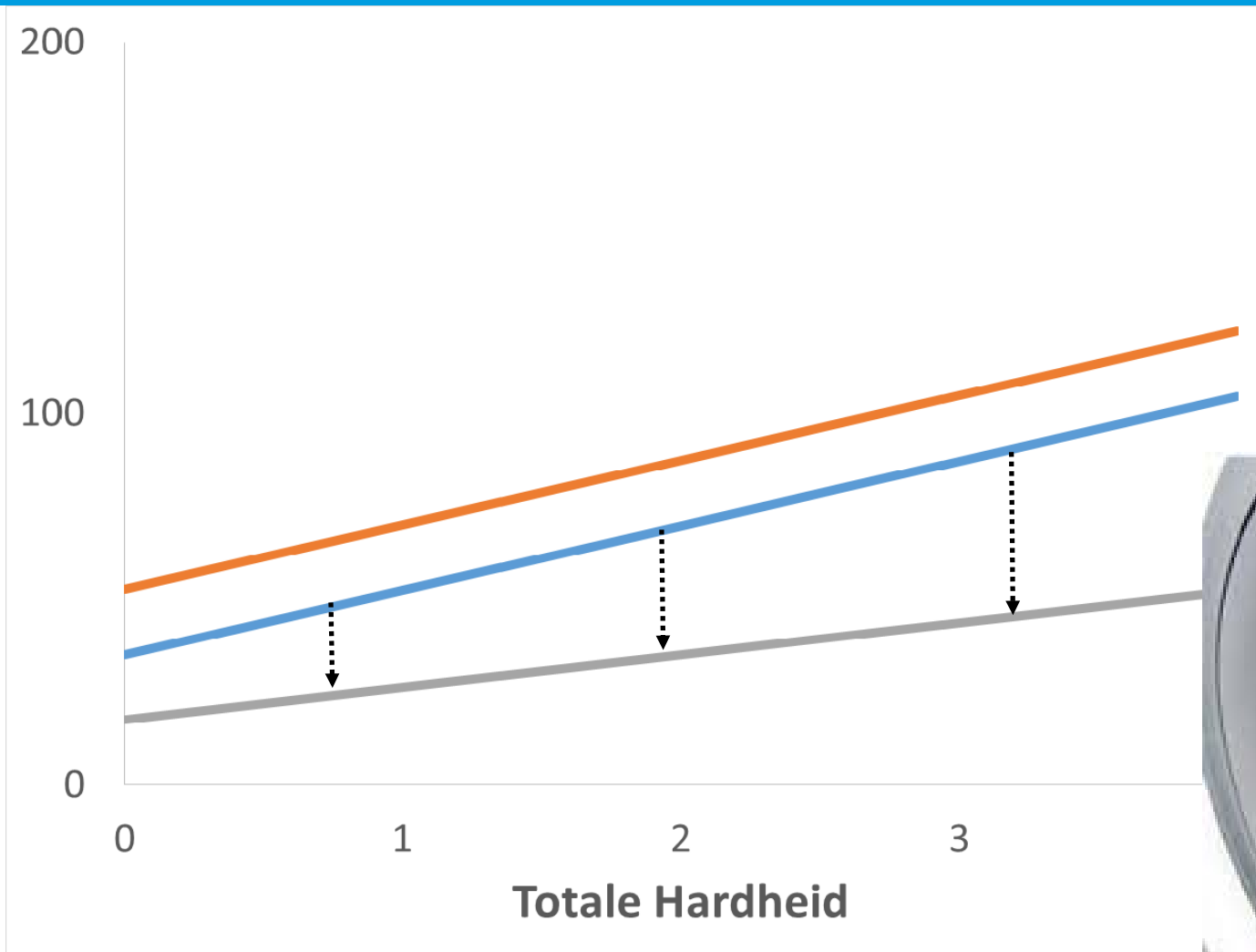
Wasmiddeldosering afhankelijk van hardheid

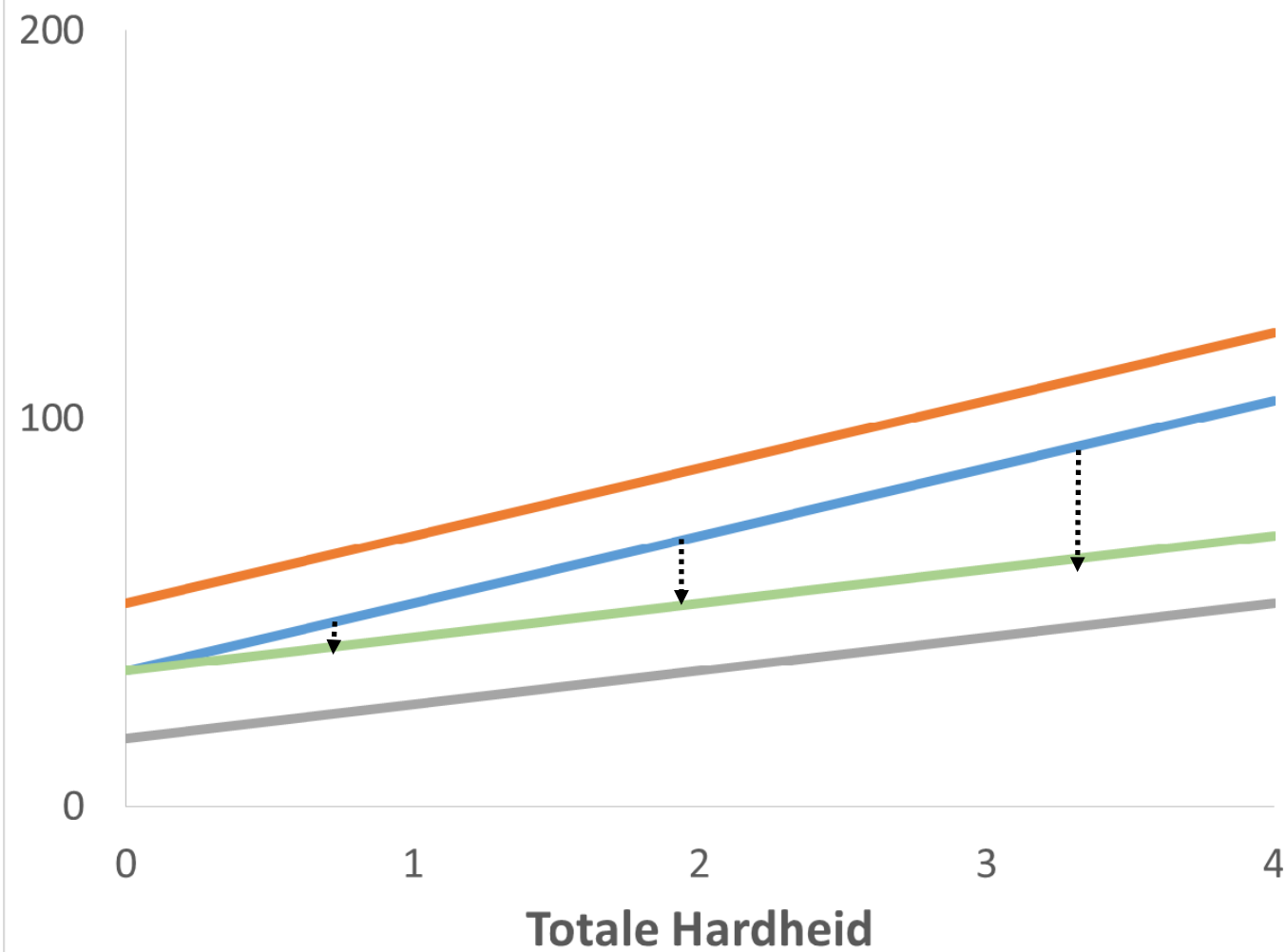
Dosering afhankelijk van vuilgraad was

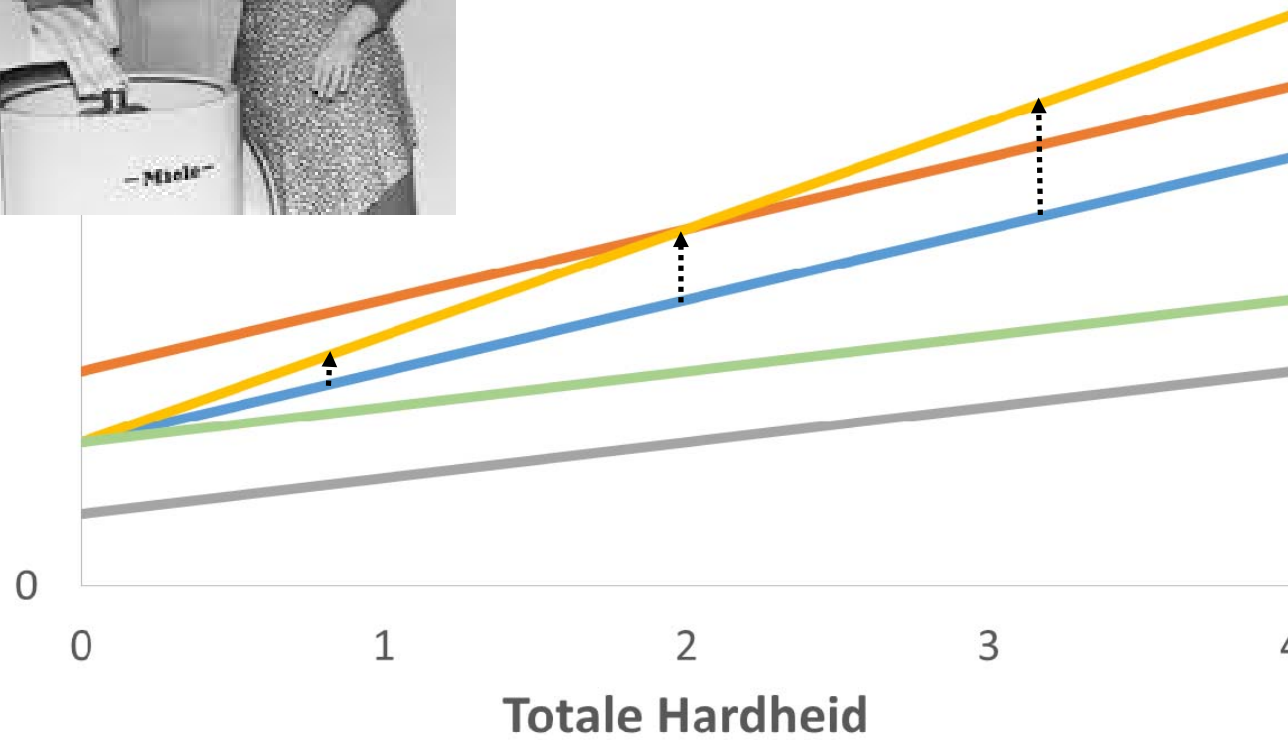
Dosering afhankelijk van vulling wasmachine

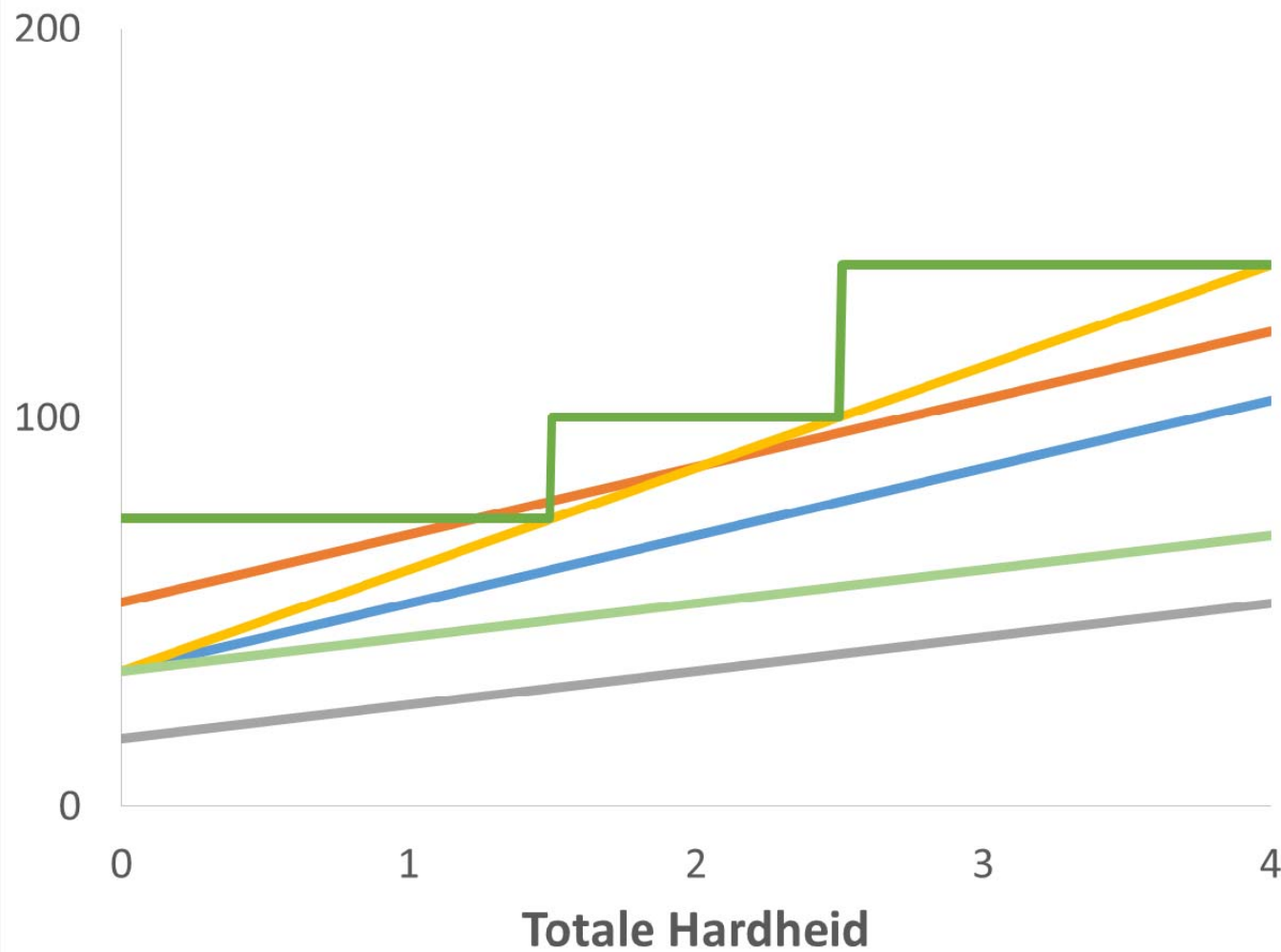
Dosering afhankelijk van watergebruik machine

Dosering afhankelijk van watergebruik machine

Doseervoorschrift

Wasmiddel voor de gekleurde was

1,215 kg e

ca. 18 wasbeurten

Doseervoorschrift:
Trommelwasmachines (4-5 kg droog wasgoed)

Waterhardheid*			
Zacht	40 ml	60 ml	100 ml
Gemiddeld	40 ml	80 ml	120 ml
Hard	40 ml	100 ml	140 ml

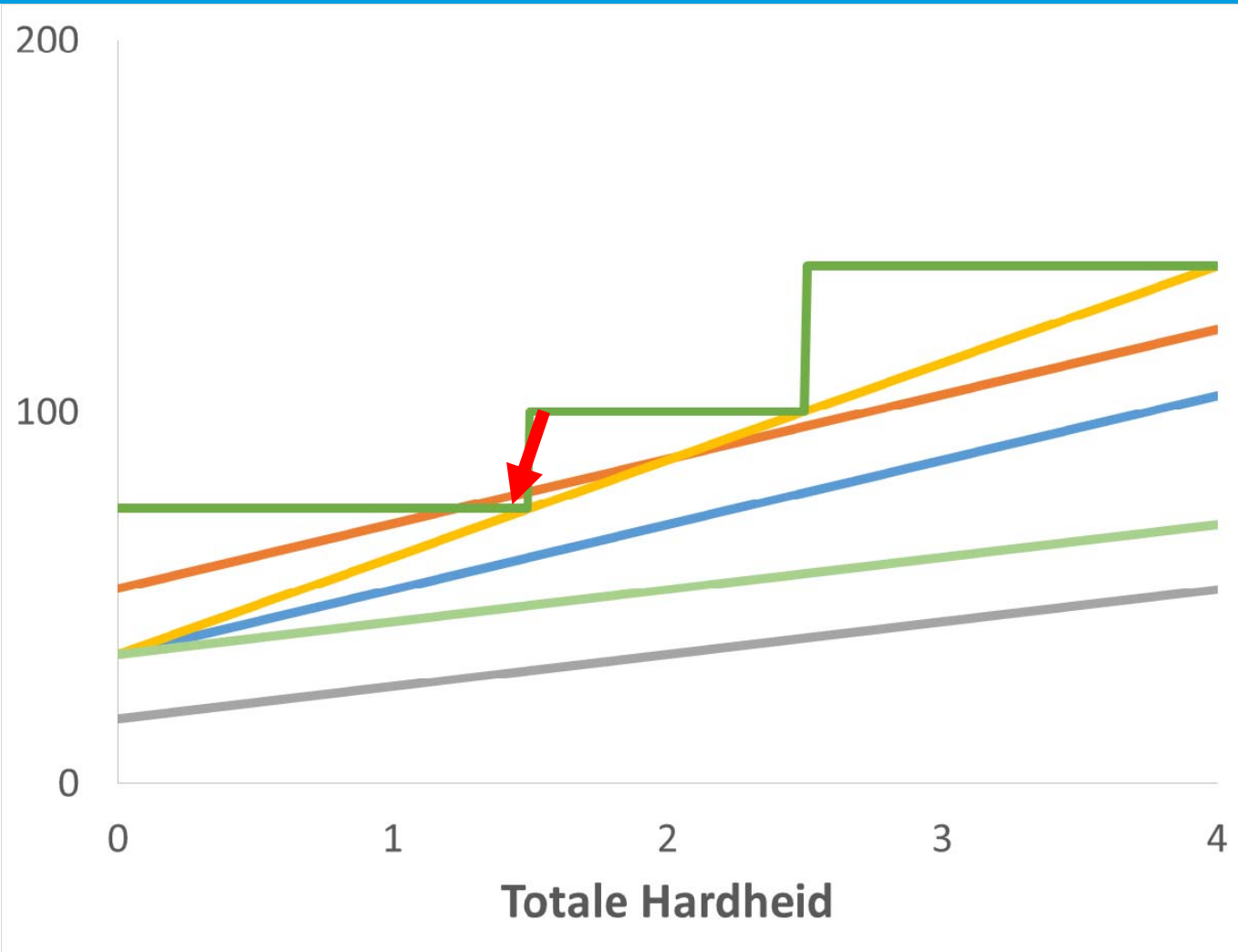
80 ml = ca. 67,5 gram

* Informatie over waterhardheid is verkrijgbaar bij uw waterleidingbedrijf.

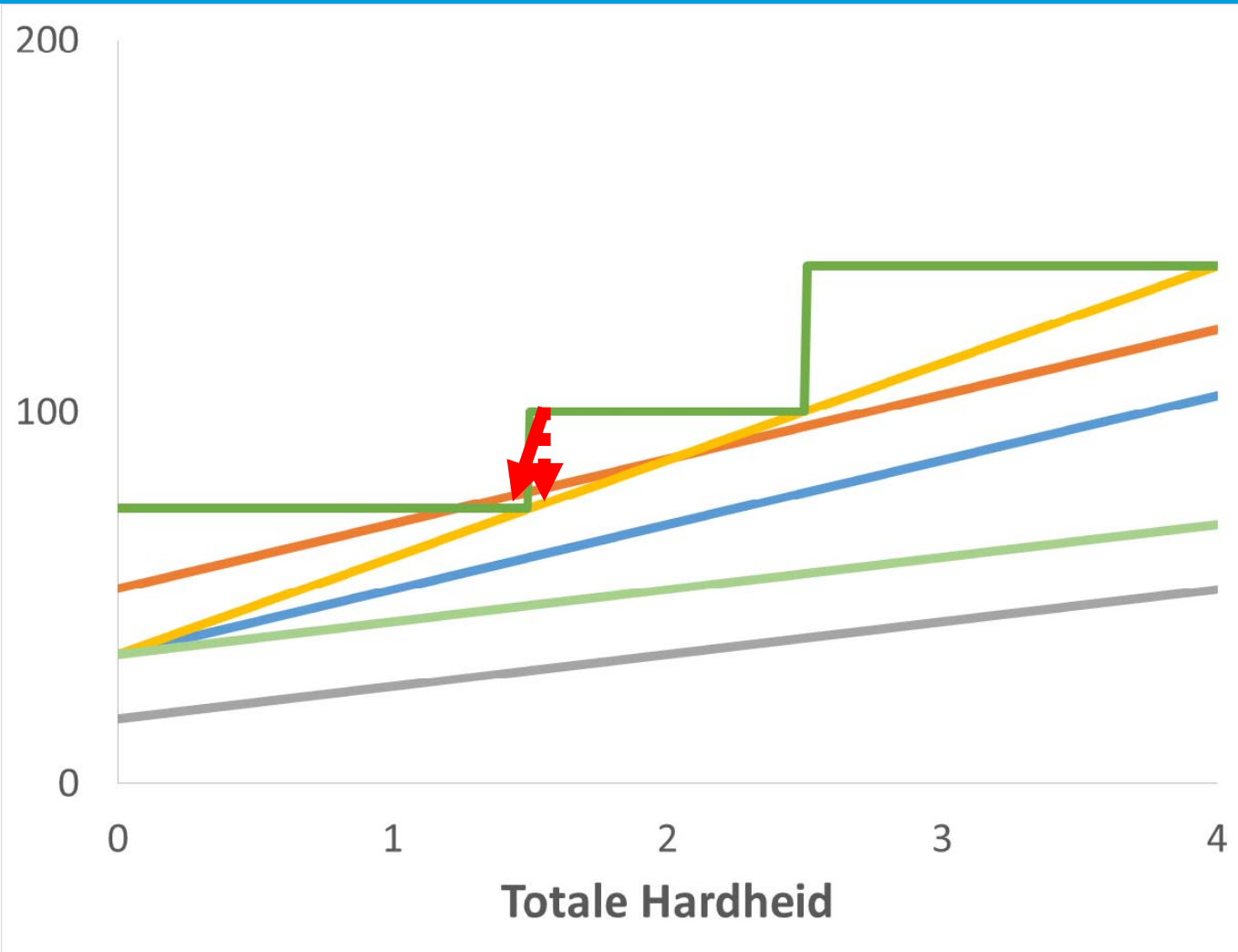
Handwas: gebruik 30 ml waspoeder per 10 liter water. Het wasmiddel oplossen voor u het wasgoed in het sop doet. Bij handwas het textiel maximaal 3 minuten laten inweken.

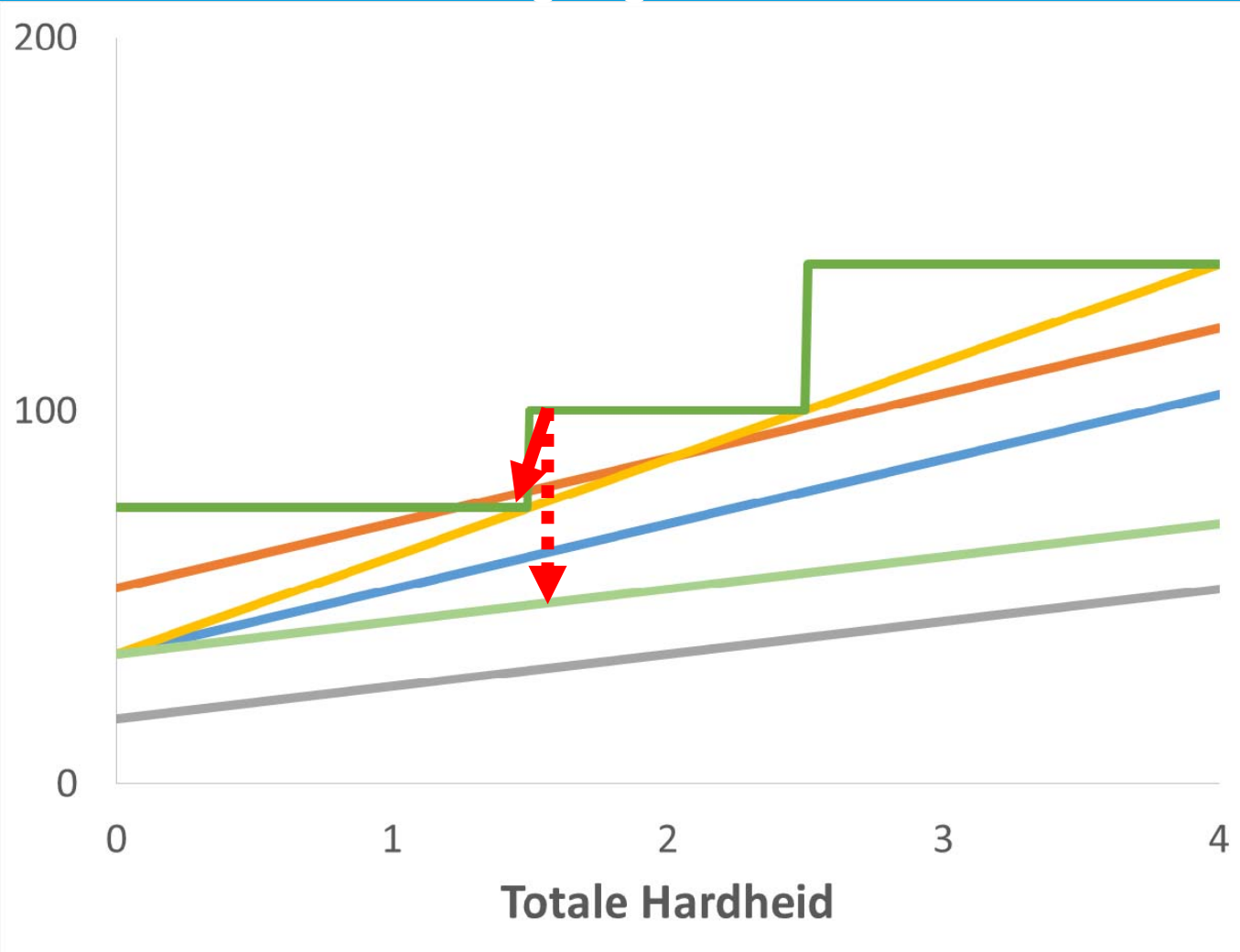
Besparing door verlaging hardheid 1,5 naar 1,4

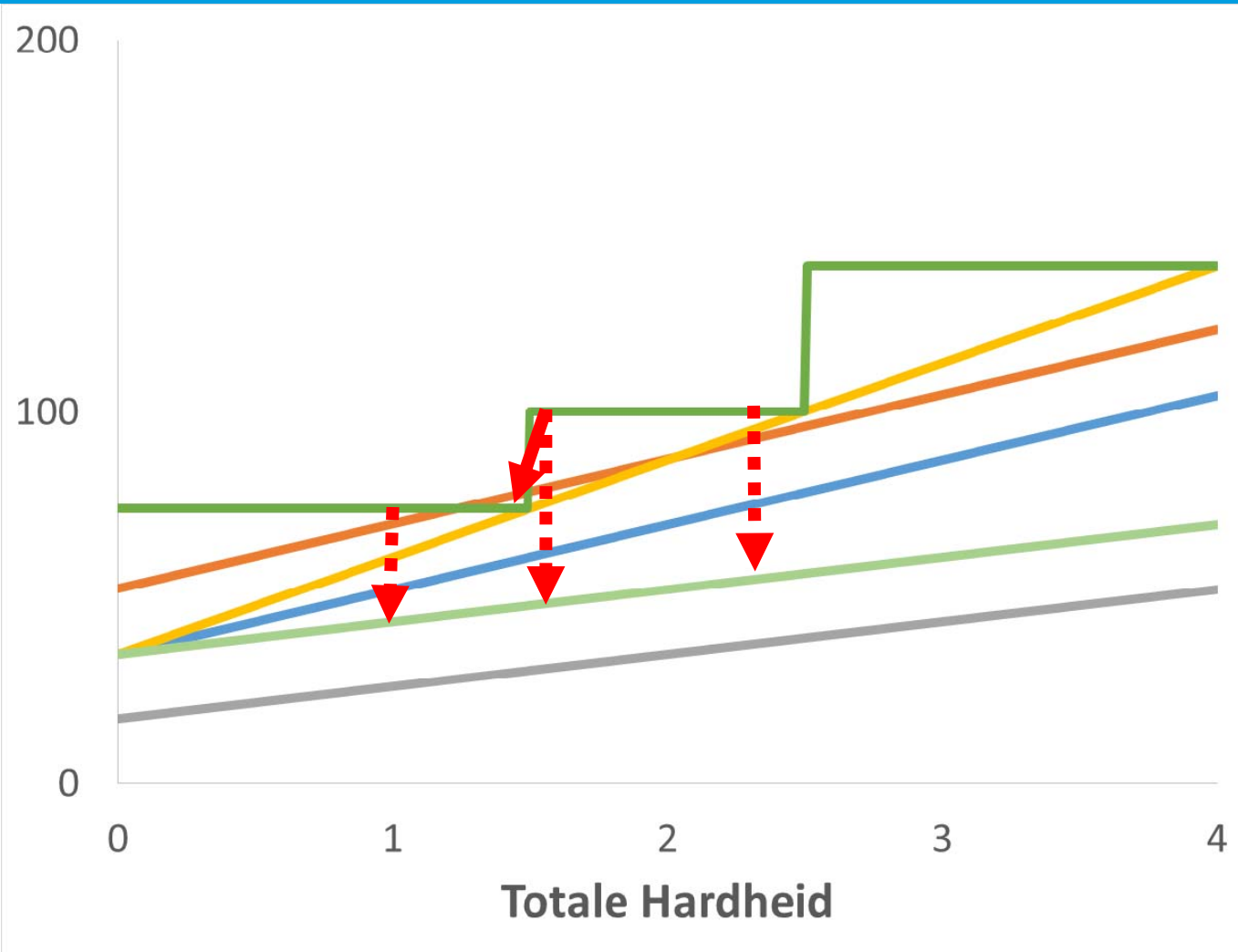
Besparing ook mogelijk zonder verlaging hardheid

Besparingsmogelijkheden zijn veel groter,
ook zonder verlaging hardheid!

... en nog veel groter!

Relatie hardheid en wasmiddeldosering

- Bij 1,4 mmol/l hardheid is bijna evenveel wasmiddel nodig als bij 1,5 mmol/l (- 2,5% theoretisch)
- Veel meer invloed van:
  - Hoeveelheid water per wasbeurt
  - Vulling machine
  - Vuilgraad was
- Richt daar de communicatie dan ook op!

Relatie hardheid en wasmiddeldosering

- Bij 1,4 mmol/l hardheid is bijna evenveel wasmiddel nodig als bij 1,5 mmol/l (- 2,5% theoretisch)
  - Veel meer invloed van:
    - Hoeveelheid water per wasbeurt
    - Vulling machine
    - Vuilgraad was
  - Richt daar de communicatie dan ook op!
-
- 1,5 mmol/l is ook al zacht water
    - NVZ voor 2010: zacht water tot 1,8 mmol/l.

	Hardheid v.h. water		
	tot 10° dH	van 10° dH t/m 16° dH	boven 16° dH
Trommelwasmachines (laadvermogen 4-5 kg droogwasgoed)			
voorwas en hoofdwas	+ 3/4 + 1 1/4	+ 1 + 1 1/2	+ 1 + 2
hoofdwas zonder voorwas	 1 3/4	 2	 1 1/2 - 2 1/2

Relatie hardheid en wasmiddeldosering

- Bij 1,4 mmol/l hardheid is bijna evenveel wasmiddel nodig als bij 1,5 mmol/l (- 2,5% theoretisch)
- Veel meer invloed van:
  - Hoeveelheid water per wasbeurt
  - Vulling machine
  - Vuilgraad was
- Richt daar de communicatie dan ook op!

- 1,5 mmol/l is ook al zacht water
  - NVZ voor 2010: zacht water tot 1,8 mmol/l.

- Verlaging hardheid van 1,5 naar 1,4 mmol/l is weggegooid geld.

Wasmiddel doseren naar behoefte:

nog net zo hard, maar
maximaal profijt